

Q.P. Code :02003

[Time: $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Question.No.1 is compulsory.

Q.1 Discuss **any one** of the issue given below with special reference to one specified fundamental right or fundamental duty or directive principle. (15)

a) Actor Salman Khan and the black buck case

OR

b) Gau rakshaks beat up Dalits skinning the hide of cows in Gujarat.

Q.2 Answer **any ONE** of the following. (15)

a) What are fundamental duties? Distinguish between fundamental duties and fundamental rights.

OR

b) What are the conditions necessary for the successful practice of democracy.

Q.3 Answer either (a) or (b)

a) i) Elaborate the role of media as a watch dog or fourth pillar in Indian Democracy? (08)

ii) Explain any 4 non-democratic form of Government along with examples?

OR

b) i) How digital media is used to construct public opinion. (08)

ii) Trace the evolution of the Indian Party system from One Party dominance System (OPDS) to multiparty System (MPS). (07)

Q.4 Answer either (a) or (b)

a) i) What is Present status of Dalit movement in Maharashtra State? (08)

ii) Explain the reasons for emergence of coalition government. (07)

OR

b) i) What is the role of Dominant castes in Maharashtra politics. (08)

ii) Explain the unitary feature of the Indian Constitution. (07)

Q.5 Answer **any three** of the following. (15)

a) Importance of Preamble.

b) 73rd and 74th constitutional Amendment.

c) Quasi federalism in India.

d) Akali dal

e) Freedom of Press

xxxxxxxxxxxxxxxxxx

Q.P. Code :02003

[वेळ : २ $\frac{1}{2}$ तास]

[गुण :६५]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Question.No.1 is compulsory.

प्रश्न.१ वर्तमान प्रसंगावर आधारित खाली दिलेल्या घटनापैकी कोणत्याही एक घटनेवर रितसर माहिती लिहा. ज्या मुलभूत अधिकार मुलभूत कर्तव्ये व मार्गदर्शक तत्वाशी संबंधित आहेत.

अ) अभिनेता सलमान खान आणि काळे हरिण (काळविट) प्रकरण

किंवा

ब) गुजरात येथे गौरक्षकाकडून गाईची कातडी काढणाऱ्या दलितांना केलेली मारहाण

प्रश्न.२ खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (१५)

(अ) मूलभूत कर्तव्ये म्हणजे काय. मूलभूत कर्तव्ये व मूलभूत अधिकार यांतील वैशिष्ठात्मक फरक सांगा.

किंवा

(ब) यशस्वी लोकशाही पद्धतीसाठी आवश्यक असणाऱ्या अटी कोणत्या.

प्रश्न.३ खाली दिलेल्या प्रश्नापैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) संपूर्ण अथवा (ब) संपूर्ण

(अ) १) भारतीय लोकशाही पद्धतीत प्रसार माध्यमाची भूमिका watch dog किंवा चौथा स्तंभ यासारखी आहे. याबाबत सविस्तर लिहा. (०८)

२) अलोकशाही (Non-democratic) शासन पद्धतीचे चार प्रकार सांगून त्यांची उदाहरणे स्पष्ट करा? (०७)

किंवा

(ब) १) राजकीय प्रचारबाजी मध्ये डिजीटल मिडीयाचा वापर कसा केला जातो. याबाबत लिहा. (०८)

२) भारतीय राजकीय पक्ष हे एक पक्ष सत्ताभिमुख व सत्ताकेंद्री पद्धतीकडून अनेक पक्ष पद्धतीकडे वळली गेली आहे, याबाबत लिहा. (०७)

प्रश्न.४ खाली दिलेल्या प्रश्नापैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा.

(अ) संपूर्ण अथवा (ब) संपूर्ण

अ) १) महाराष्ट्र राज्यातील वर्तमान काळातील दलित चळवळीच्या परिस्थितीबाबत चर्चा करा. (०८)

२) भारतात युती (आघाडी) सरकार पद्धतीचा उद्य होण्याची कारणे स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

(पुढील पानावर)

Q.P. Code :02003

(ब) १) प्रबल जात वर्गाची महाराष्ट्र राज्याच्या राजकारणातील भूमिका स्पष्ट करा.

२) भारतीय संविधान unitary (एकात्मक) पद्धतीचे आहे. याबाबत लिहा.

(०८)

(०७)

प्रश्न.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर संक्षिप्त टिपा लिहा.

- १) उद्देशपत्रिकेचे महत्व (Importance of Preamble)
- २) ७३ रावी व ७४ रावी घटना दुरुस्ती.
- ३) भारतात क्वासी फेडरालीझाम पद्धत (Quasi federalism)
- ४) अकाली दल
- ५) प्रेसला दिलेले स्वातंत्र्य (freedom of Press)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX